КИРИЛО - МЕТОДИЕВСКИ НАУЧЕН ЦЕНТЪР - БАН
Вх. № 122 НО-05-05
Дата 22.12.2026

СТАНОВИЩЕ

от **д-р Диана Атанасова,** доцент по българска литература (старобългарска литература) в Софийския университет „Св. Климент Охридски“,

за трудовете, представени за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност **ДОЦЕНТ** в Кирило-Методиевския научен център при Българската академия на науките, обявен в ДВ, бр. 61 от 03.07. 2026 г.

Научна област: **2. хуманитарни науки**

Професионално направление: **2.1. филология**

Кандидат: гл. ас. д-р Иван Илиев

Обобщени данни за научната продукция и дейността на кандидата

Гл. ас. д-р Иван Илиев е единствен кандидат в обявения в бр. 61 от 03.07.2026 г. на *Държавен вестник* конкурс за академичната длъжност „доцент“ към Кирило-Методиевския научен център при БАН. Той придобива образователната и научна степен „доктор“ в Института за литература при БАН през 2016 г., като преди това в СУ „Св. Климент Охридски“ успешно завършва специалност „Класическа филология“ (бакалавър) и „Старобългаристика“ (магистър). Има натрупан академичен и преподавателски опит като литературен сътрудник в Института за литература към БАН (2009-2013) и преподавател в Богословския факултет на Софийския университет (2015- до момента).

В предвидения от закона и правилника срок д-р Иван Илиев е представил (1) пълен комплект материали, съответстващи на изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за неговото прилагане и изискванията на КМНЦ при БАН, както и (2) справка за покриване на минималните национални изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“.

Познавам кандидата от времето, когато той беше мой студент в магистърската програма „Старобългаристика“. Още тогава Иван ми направи впечатление със своите изключително широки познания, богата обща култура и интереси в областта на медиевистиката. През годините имах възможността да се убедя в безспорните му качества на задълбочен изследовател, в прецизността на неговата работа с изворите и във високата научна стойност на неговите проучвания. С голям интерес следя

публикационната му активност и темите, които го занимават. Убедено мога да кажа, че голяма част от представените за конкурса публикации – общо 24 на брой, добре илюстрират научната зрялост и изграден собствен почерк на д-р Илиев.

Оценка на научната дейност и хабилитационния труд

Фокус на оценката в моето становище с оглед на научната дейност на д-р Илиев са хабилитационният труд и публикациите от последните години. Книгата, базирана на дисертационния му труд (монография № 3 (2017)), и свързаните с нейната тема изследвания, са получили своята оценка при процедурата за придобиване на докторската степен, затова тук няма да ги отбелязвам. Не защото омаловажавам тяхната научна стойност и приносен характер, напротив, извън тях остава богата и самостоятелна публикационна и изследователска продукция, която е напълно достатъчна, авторитетна и убедителна за качествата на неговите изследвания.

Трябва да отбележа, че хабилитационният труд на кандидата е свързан с тема, която Иван Илиев разработваше, когато завършваше МП „Старобългаристика". Неговата магистърска теза беше посветена на проучване на превода на латински на Житието на св. Петка, но фокусът на изследването бе друг и бе свързан с лексикографска задача - изработване на речник-индекс. Още тогава си проличаха задълбоченият интерес към медиевистиката и академичният подход в изследователската работа на Иван Илиев. Неговият хабилитационен труд, посветен на рецепцията в Западна Европа на два емблематични за българското книжовно наследство текста (житията на св. Петка и на св. Иван Рилски) - *Жития на български светци в латинската традиция* (монография, № 1 (2026)), има за отправна точка свършена вече в магистърската теза работа, но е ново, зряло и приносно изследване с много по-широк фокус, съчетаващо разнообразни подстъпи към проблематиката. Ценността и научната стойност на монографията виждам в няколко аспекта. На първо място в съчетаването на извороведческата и текстологическата работа с широк културно-исторически поглед. От една страна, имаме прецизен езиков и стилистичен анализ на латинските преводи, който разкрива преводаческите техники и степента на разбиране на славянския първообраз. От друга, историята на изворите е проследена в социокултурния и религиозен контекст, довел до рецепцията и разпространението на тези житийни текстове в латиноезична среда. И това ми се вижда особено ценно, тъй като именно един такъв широк поглед уплътнява картината и представите ни за средновековната литература. Към всичко това трябва да

бъде отбелязан и важният практически принос на изследването - приложените двуезични латинско-славянски и славянско-латински речници-индекси не само илюстрират рецепцията, но и обогатяват знанията ни за историческата лексикология и за преводаческите техники в тази епоха.

Научните интереси и въпросите, които занимават Иван Илиев през последните десет години, след придобиването на докторската степен, далеч надхвърлят езиково-текстологическото поле и се разпростират в по-широкия културно-исторически контекст на средновековната книжнина. Това личи ясно в редица негови статии и студии, като например в изследванията му, посветени на дейността на митрополит Киприан (№ 23); на делото на светите Кирил и Методий на Изтока и на Запада (№ 18, в съавторство с Ахим Рабус); на устойчивите образи и топоси в историко-апокалиптичната литература (№ 14); на изясняването на въпроси около просветителската дейност на руските йезуити Иван Гагарин и Иван Мартинов (№ 9). Към това тематично разширение се добавят и ценните му проучвания върху преработка на *Книга на пророк Даниил* от състава на *Хрониката* на Йоан Зонара в ръкопис № 107 от Зографския манастир (№ 7), върху поезията на Катул (№ 5), както и посветената на концептите за „образование“ и „възпитание“ студия, публикувана неотдавна (№ 4, в съавторство с Екатерина Томова).

Участие в научни проекти и международни дейности

Изследователският профил на кандидата се допълва от неговото участие в редица престижни научни проекти. Иван Илиев е бил стипендиант на фондация *Александър фон Хумболт* във Фрайбург, на *Европейската Асоциация за библейски изследвания* (EABS) в Берлин, също и на *Ернст Мах* във Виена, получил е и квалификация по разговорен латински в Италия. От 2024 г. е председател на Асоциацията за развитие на университетското класическо образование (АРУКО). Наред с това той участва в екипите на научни проекти към ФНИ и БАН, сред които *AUSBUL (A Unified Annotation of the Stages of the Bulgarian Language)*, проектите за дигиталната библиотека „Scripta Bulgarica“, както и проучвания върху библейските апокрифи и боландисткото наследство.

Представената от д-р Иван Илиев научна продукция напълно покрива и дори надхвърля изискванията на Правилника за заемане на академични длъжности. Автор е на отпечатан монографичен хабилитационен труд, който надгражда и развива неговите дългогодишни научни търсения; има значителен брой публикации в авторитетни научни

издания; участва в научноизследователски проекти, включително в такива с международен характер.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въз основа на представения хабилитационен труд и свързаните с него изследвания, отчитайки безспорния приносен характер на монографията върху латинските преводи на българските жития и съпътстващите ги речници-индекси, заявявам своята категорична убеденост в научната зрялост и високия изследователски потенциал на кандидата. Като негов бивш преподавател в магистратурата по „Старобългаристика“ се радвам на неговото академично израстване в утвърден и перспективен учен-медиевист.

Научноизследователската работа на гл. ас. д-р Иван Иванов Илиев напълно отговаря на всички изисквания на ЗРАСРБ, Правилника за прилагането му и Правилника на КМНЦ - БАН за заемане на академичната длъжност „доцент“.

Като член на научното жури без никакво колебание давам своята **ПОЛОЖИТЕЛНА ОЦЕНКА** и убедено препоръчвам на Научния съвет на Кирило-Методиевския научен център при БАН да избере **гл. ас. д-р Иван Иванов Илиев** на академичната длъжност **„ДОЦЕНТ“** в научна област 2. *Хуманитарни науки*, професионално направление 2.1. *Филология*.

20.10.2026 г.

София

Доц. д-р Диана Атанасова